



STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

Existují nemoci z povolání z expozic přípravků na ochranu rostlin v ČR?

Abstrakt k přednášce přednesený na XXXII. kongresu pracovního lékařství v Jihlavě, 15.-16. října 2015.

Plný text přednášky autorek MUDr. Z. Trávníčkové, CSc. a MUDr. M. Hornychové, CSc. (obě ze SZÚ) je ve sborníku konference, ISBN 978-80-260-8784-7.

Abstrakt:

Nemoci z expozic přípravků na ochranu rostlin (POR) nejsou vykazovány v hlášenkách nemocí z povolání (NzP) v ČR, takže oficiálně neexistují. Ve skutečnosti však pravděpodobně jsou.

Příspěvek shrnuje poznatky z dostupných statistik ohledně POR, např. spotřebované množství účinných látek/POR v průběhu posledních 5 let (každý rok několik miliónů kg nebo l). Doplnuje je informací o jejich nebezpečnosti, cca 85% POR je klasifikováno jako nebezpečné pro zdraví lidí a má přiřazeny R nebo tzv. H věty (tj. mohou při nesprávném používání vyvolat různá akutní i chronická onemocnění, především však mohou senzibilizovat kůži nebo dráždit oči).

Tč. cca 33 700 držitelů má příslušnou odbornou způsobilost pro nakládání s POR pro profesionální uživatele. Kromě toho používají POR neprofesionálové.

Podle údajů ÚZIS ČR je každoročně několik desítek hospitalizací v souvislosti s pesticidy. Toxikologické informační středisko řeší přes 600 dotazů na pesticidy (POR i biocidy) ročně. Přesto v Registru nemocí z povolání v SZÚ není možné dohledat poškození z POR. Příspěvek uvádí důvody, které ovlivňují možné "nevykazování" otrav či nemocí z povolání.

V závěru shrnuje základní informace k problematice pro lékaře. POR se používají nejen v zemědělství, ale i v lesnictví a zahradnictví, ve firmách zajišťujících služby na veřejně přístupných plochách včetně některých firem zajišťujících kromě aplikace POR také DDD; jsou používány na sportovištích (golfová hřiště), ale i na železnicích apod. Exponované mohou být nejen osoby, které s POR přímo nakládají, ale při nedodržení požadavků z etikety také osoby, které vstupují do oblasti, která byla předtím ošetřena POR, nebo osoby, které manipulují s plodinami, které byly ošetřeny POR apod.

V příspěvku jsou uvedeny odkazy na weby nebo organizace, kde je možné získat, některé informace o POR.

Tč. nelze změnit poslední přílohu nařízení vlády č. 290/1995 Sb. a ani kódy v Mezinárodní klasifikaci nemocí, ale je třeba ve stávajícím systému hlášení najít způsob, jak identifikovat případy nežádoucích účinků POR nejen pro potřeby výkazů pro EU a také jak nastavit požadavky k ochraně zdraví.